

ประโยค ป.ธ. ๓

สัมพันธ์ไทย

สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๗

ปณฺฑุปลาโส ว ทานิสี
 ยมฺบุรีสาปิ จ เต อฺปฏฺจिता
 อฺยุโยคมฺเช ปติฏฺจสิ
 ปาเถยฺยปิ จ เต น วิชฺชติ
 โส กโรหิ ทีปมตฺตโน
 ชิปปิ วายม ปณฺฑิตฺโต ภว
 นิทฺชนฺตมโล อนฺนฺคโณ
 ทิพฺพํ อริยภุมิเมหิสฺสิติ ฯ

ตตฺถ ปณฺฑุปลาโสว ทานิสฺสิติ อฺปาสก ทฺवं อิทานิ ฉิชฺชิตฺวา ภุมิยํ ปตฺนปณฺฑุปลาโส
 วีย อโหสิ ฯ ยมฺบุรีสาติ ยมฺทูตา วุจฺจนฺติ ฯ อิหํ ปน มรณฺเมว สนฺธาย วุตฺตํ ฯ มรณฺนฺเด
 ปจฺจปฏฺจิตฺนฺติ อตฺถโธ ฯ อฺยุโยคมฺเชติ ปริทานิมฺเช อวฺทฺตมิมุเช จ จิตฺตีสฺสิติ อตฺถโธ ฯ ปาเถยฺยนฺติ
 คมิกสฺส ตณฺฑุลาทีปาเถยฺยํ วีย ปโรโลกํ คจฺจนฺตสฺส ตว กุสลปาเถยฺยมฺปิ นตฺถิตฺติ อตฺถโธ ฯ
 โส กโรหิตฺติ โส ทฺवं สมฺมทฺเท นาวาย ภินฺนาย ทีปสงฺฆาตํ ปติฏฺจํ วีย อตฺตโน กุสลปติฏฺจํ
 กโรหิ กโรนฺโต จ ชิปปิ วายม สีสํ สีสํ วิริยํ อารพฺภ อตฺตโน กุสลกมฺมปติฏฺจากรณฺน
 ปณฺฑิตฺโต ภว ฯ โย หิ มรณฺมุขํ อปตฺวา กาทุํ สมตฺถกาเลเยว กุสลํ กโรหิตฺติ เอส ปณฺฑิตฺโต
 นาม ฯ ตาทิสฺส ภว มา อนฺธพาลิตฺติ อตฺถโธ ฯ ทิพฺพํ อริยภุมินฺติ เอวํ วิริยํ กโรนฺโต
 รากาทีนํ มลानํ นินฺทิตาย นิทฺชนฺตมโล อํคณฺนภาเวน อนฺนฺคโณ นิกฺกิลโส หุตฺวา ปญฺจวิธํ
 สฺสทฺทาวาสภุมิ ปาปฺณิสฺสสฺสิติ อตฺถโธ ฯ (ธมฺมปทฺฏจกถาย สตฺตโม ภาโค / หน้า ๓)

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓ สัมพันธ์ไทย

สตถา สยกตฺตา ใน อภาสิ ๆ อาชฺยาตบฺท กตฺตฺวาจก อีมา วิเสสน ของ คาทา ๆ
อวฺตฺตกมฺม ใน อภาสิ

ตฺวํ สยกตฺตา ใน อสิ ๆ อาชฺยาตบฺท กตฺตฺวาจก ปณฺหุปลาโส
อุปฺมาวิกตฺติกตฺตา ใน อสิ อีว คัพฺทํ อุปฺมาไซตฺก เข้ากับ
ปณฺหุปลาโส อิทานิ กาลสฺตฺตมึ ใน อสิ ยมฺบุริสา สยกตฺตา
ใน อุปฺภูจฺจิตา ๆ กิตฺตบฺท กตฺตฺวาจก ปี คัพฺทํ อเปกฺขตฺถ
เข้ากับ ยมฺบุริสา เต สมฺปทาน ใน อุปฺภูจฺจิตา ตฺวํ สยกตฺตา
ใน ปตฺติฏฺจฺจสิ ๆ อาชฺยาตบฺท กตฺตฺวาจก อุยฺโยคฺมฺเช สมีปาทฺธ
ใน ปตฺติฏฺจฺจสิ ปาเถยฺยํ สยกตฺตา ใน วิชฺชติ น คัพฺทํ ปฏฺิเสธ
ใน วิชฺชติ ๆ อาชฺยาตบฺท กตฺตฺวาจก ปี คัพฺทํ อเปกฺขตฺถ
เข้ากับ ปาเถยฺยํ เต สามึสมฺพฺนฺธ ใน ปาเถยฺยํ จ สึลฺลํพฺทํ
วากฺยสมฺจุจฺยตฺถ เข้ากับ ปณฺหุปลาโสว ทานิสฺสิ ยมฺบุริสาปี เต
อุปฺภูจฺจิตา อุยฺโยคฺมฺเช ปตฺติฏฺจฺจสิ และ ปาเถยฺยํปี เต น วิชฺชติ
วิชฺชติ โส วิเสสน ของ ตฺวํ ๆ สยกตฺตา ใน กโรหิ วายม
ภว และ เอหิสฺสิ ๆ กิริยาสิบฺท อาชฺยาตบฺท กตฺตฺวาจก ทึป
อวฺตฺตกมฺม ใน กโรหิ อตฺตโน สมฺปทาน ใน กโรหิ ขิปปํ
กิริยาวิเสสน ใน วายม ปณฺศึโต วิกตฺติกตฺตา ใน ภว นิทฺธนฺตมฺโล
กิตฺติ อนฺนฺคฺโณ กิตฺติ วิกตฺติกตฺตา ใน หุตฺวา ๆ สมานกาลกิริยา
ใน เอหิสฺสิ ทิพฺพํ วิเสสน ของ อริยภฺภูมึ ๆ อวฺตฺตกมฺม ใน เอหิสฺสิ
อิตฺติ คัพฺทํ สฺรูป ใน อีมา คาทา

ตฺตถ วิเสสน ของ ปเทสุ ๆ นิทฺธารณ ใน คาทาปาหฺสฺส ปณฺหุปลาโสว ทานิสฺสิ
สรูป ใน อิตฺติ ๆ คัพฺทํ สฺรูป ใน คาทาปาหฺสฺส ๆ นิทฺธารณฺนฺย และ สามึสมฺพฺนฺธ ใน
อตฺถ

อุปราศ อาสปน ตรี สยกตต ใน อโหสิ ๑ อาชยาตบท กตตฺวจาก อิทนึ กาลสตุตมี ใน อโหสิ จิขุชิตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปตน- ภูมียํ อุปกิลลิกาธาร ใน ปตน- ปตนปณฺฑุปลาสึ อุปมาวิทิกตต ใน อโหสิ วิย คัพฺพํ อุปมาโชตก เข้ากับ จิขุชิตฺวา ภูมียํ ปตนปณฺฑุปลาสึ อิติ คัพฺพํ สฺรูป ใน อตฺถโก ๑ ลิงฺคตฺถ ๑

ยมพฺพตา วุตตกมฺม วุจฺจนฺติ สตุตฺตารา อนนฺนิทิกตตฺตา ใน วุจฺจนฺติ ๑ อาชยาตบท กมฺมวจาก ยมปริสา สฺรูป ใน อิติ ๑ คัพฺพํ อาการ ใน วุจฺจนฺติ ๑ ปน คัพฺพํ วิเสสโชตก อิทํ วิเสสน ของ วจนํ ๑ วุตตกมฺม ใน วุตตํ สตุตฺตารา อนนฺนิทิกตตฺตา ใน วุตตํ ๑ กิตบท กมฺมวจาก มรณํ อวุตตกมฺม ใน สนฺชาย เหว คัพฺพํ อวชารณ เข้ากับ มรณํ สนฺชาย กิริยาวิเสสน ใน วุตตํ ๑ มรณํ สยกตตฺตา ใน ปจฺจุปฺตฺยจฺจิตํ ๑ กิตบท กตตฺวจาก เต สมฺปทาน ใน ปจฺจุปฺตฺยจฺจิตํ อิติ คัพฺพํ สฺรูป ใน อตฺถโก ๑ ลิงฺคตฺถ (หรือ เติม ปณฺฑิตฺเตน เวทิตฺพฺโพ) ๑

อุยโยคฺมุเข สฺรูป ใน อิติ ๑ คัพฺพํ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺถโก ตรี สยกตตฺตา ใน อสิ ๑ อาชยาตบท กตตฺวจาก ปรีหานิมฺมุเข กิตฺตี อวฺมุขมิมุเข กิตฺตี สมฺปชาร ใน จิตฺ ปรีหานิมฺมุเข วิวริย ใน อวฺมุขมิมุเข ๑ วิวรณ จิตฺ วิกติกตตฺตา ใน อสิ จ คัพฺพํ วากฺยสสมฺมุจฺยตฺถ เข้ากับ ปรีหานิมฺมุเข อวฺมุขมิมุเข จิตฺลสิ อิติ คัพฺพํ สฺรูป ใน อตฺถโก ๑ ลิงฺคตฺถ ๑

ปาเถยฺยํ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัพฺพํ สฺรูป ใน ปทสฺส ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺถโก กุสลปาเถยฺยํ สยกตตฺตา ใน นตฺถิ ๑ อาชยาตบท กตตฺวจาก คมิกสฺส วิเสสน ของ ปุคฺคลสฺส ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน ตณฺฑุลาทีปาเถยฺยํ อสนฺตํ วิเสสน ของ ตณฺฑุลาทีปาเถยฺยํ ๑ อุปมาลิงฺคตฺถ วิย คัพฺพํ อุปมาโชตก เข้ากับ คมิกสฺส ตณฺฑุลาทีปาเถยฺยํ อสนฺตํ ปรโลภํ สมฺปาปฺตฺนิกมฺม ใน คจฺจนฺตสฺส ๑ วิเสสน ของ ตว ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน กุสลปาเถยฺยํ ปี คัพฺพํ อเปกฺขตฺถ เข้ากับ กุสลปาเถยฺยํ อิติ คัพฺพํ สฺรูป ใน อตฺถโก ๑ ลิงฺคตฺถ ๑

โส กโรหิ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัพฺพํ สฺรูป ใน ปททวยสฺส ๑ สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺถโก ตรี สยกตตฺตา ใน กโรหิ ๑ อาชยาตบท กตตฺวจาก โส วิเสสน ของ ตรี นาวาย ลกฺขณ ใน ภินฺนาย ๑ ลกฺขรฺกิริยา สมฺมุเท อาธาร ใน ภินฺนาย ทีปสงฺฆาตํ วิเสสน ของ ปตฺติจฺจํ ๑ อวุตตกมฺม ใน กโรนฺโต ๑ วิเสสน ของ ปุคฺคโล ๑ อุปมาลิงฺคตฺถ วิย คัพฺพํ อุปมาโชตก เข้ากับ สมฺมุเท นาวาย ภินฺนาย ทีปสงฺฆาตํ ปตฺติจฺจํ กโรนฺโต ปุคฺคโล อตฺตโน สมฺปทาน ใน กโรหิ กุสลปตฺติจฺจํ อวุตตกมฺม ใน กโรหิ

จ คัพพ์ สมฺปนฺตนตฺต ตฺวํ สยกตฺตฺตา ใน วายม อารภ และ ภว ๆ กิริยาสามบท
 อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก กโรนฺโต อพฺภนฺตฺรกิริยา ของ ตฺวํ ชิปฺปํ กิริยาวิเสสน ใน วายม
 ชิปฺปํ วายม วิวริย ใน สีนํ สีนํ อารภ ๆ วิวรณฺ สีนํ สองบท กิริยาวิเสสน ใน อารภ
 วิวริย อวฺตตกมฺม ใน อารภ อตฺตโน สมฺปทาน ใน กุสลกมฺมปตฺติฏฺจากรณนฺ ๆ กรณ ใน
 ภว ปณฺหิตฺโต วิกตฺติกตฺตฺตา ใน ภว ๆ

ท คัพพ์ เหตุไซตฺก โย วิเสสน ของ ปุคฺคโล ๆ สยกตฺตฺตา ใน กโรติ ๆ
 อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก มรณฺมุขํ อวฺตตกมฺม ใน อปฺตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน กโรติ
 กาคฺตุ ตุมฺตฺตสมฺปทาน ในสมตฺตฺ- สมตฺตฺกाल กาลสฺตฺตฺตฺมี ใน กโรติ เอว คัพพ์ อวฺชารณ
 เข้ากับ สมตฺตฺกाल กุสลํ อวฺตตกมฺม ใน กโรติ เอโส วิเสสน ของ ปุคฺคโล ๆ สยกตฺตฺตา ใน
 โหติ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ปณฺหิตฺโต วิกตฺติกตฺตฺตา ใน โหติ นาม คัพพ์ สณฺญาไซตฺก
 เข้ากับ ปณฺหิตฺโต อิติ คัพพ์ สรูป ใน อตฺถ โย ลิงฺคตฺตฺตฺ

ตฺวํ สยกตฺตฺตา ใน ภว ๒ บท มา คัพพ์ ปฏฺิเสช ใน ภว บทหลัง ภว สองบท
 อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ตาทีโส วิกตฺติกตฺตฺตา ใน ภว อนฺธพาลो วิกตฺติกตฺตฺตา ใน ภว อิติ
 คัพพ์ สรูป ใน อตฺถ โย ลิงฺคตฺตฺตฺ (หรือ เติม ปณฺหิตฺเตน เวทิตฺตฺตฺ)

ทิตฺตฺตฺ อริยภูมึ สรูป ใน อิติ ๆ คัพพ์ สรูป ใน ปทฺทวยสฺส ๆ สามีสมฺพนฺธ ใน
 อตฺถ ตฺวํ สยกตฺตฺตา ใน ปาปฺณิสฺสฺสึ ๆ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก เอวํ กิริยาวิเสสน ใน
 กโรนฺโต วิวริย อวฺตตกมฺม ใน กโรนฺโต ๆ อพฺภนฺตฺรกิริยา ของ ตฺวํ ราคาทินํ วิเสสน ของ
 มลานํ ๆ ภาวาทิสมฺพนฺธ ใน นินฺทิตาย ๆ เหตุ ใน นินฺทิตมฺโล ๆ กิตฺติ อนฺจฺจโน กิตฺติ
 นิฏฺกิลโส กิตฺติ วิกตฺติกตฺตฺตา ใน หุตฺวา อํจฺจนาภาเวน เหตุ ใน อนฺจฺจโน และ นิฏฺกิลโส
 อนฺจฺจโน วิวริย ใน นิฏฺกิลโส ๆ วิวรณฺ หุตฺวา สมานกาลกิริยา ใน ปาปฺณิสฺสฺสึ ปณฺจวิธ
 วิเสสน ของ สุตฺทวาสมฺมึ ๆ อวฺตตกมฺม ใน ปาปฺณิสฺสฺสึ อิติ คัพพ์ สรูป ใน อตฺถ โย
 ลิงฺคตฺตฺตฺ

พระราชปริยัติโมลี เขมสรณ วัดพระงาม จ.นครปฐม
 สนามหลวงแผนกบาลี

สัมพันธ์.
 ตรวจแก้.